

מגמות ברשתות החברתיות במזרח ירושלים

עדכון שבועי – 21-27 בינואר '24

-פנימי-

שני ילדים נהרגו בשריפה בראס אל-עמוד

- ביום שלישי [23.1] בערב [הצטעה](#) הגולשים לשמוע על הטרגדיה שאירעה בבית מגורים בראס אל-עמוד, שעלה באש בעקבות מכשיר חימום שהוצב על הספה. השריפה בבית הביאה למותם של שני אחים – מוחמד בן ה-6 ונסב בת ה-3 – ולפציעה של אחיהם בן ה-4 ואימם בת ה-30.
- הדיווחים אודות שני הילדים שנהרגו פורסמו בכל מקום ברשתות החברתיות, ובתגובות, [ביקשו](#) הגולשים את רחמיו של אלה עליהם ושלחו את תנחומיהם למשפחה.

עדכון על "קליטת המתנחלים מעוטף עזה"

- ברשתות החברתיות [סופר](#) השבוע כי "עיריית הכיבוש קלטה מאז ה-7 באוקטובר מעל 20,000 מתנחלים שברחו מההתנחלויות בעוטף עזה וצפון פלסטין, וסיפקה להם דיוור, מקלטים וצרכים נוספים בחינם", והוסבר כי כל אלו "באים על חשבונם של המזרח ירושלמיים שכורעים תחת המיסים, הקנסות וצווי ההריסה שניתנים באופן חסר תקדים".
- בנוסף, [סופר](#) כי במקביל לקליטת "המתנחלים של עוטף עזה" הודיעה "משטרת הכיבוש" על מעצרו של 119 פלסטינים, בעלי תעודת זהות פלסטינית, ש"ניסו להיכנס לירושלים בצורה לא חוקית" ונתפסו במספר מוקדים.

טענה לחשיפה של תאי דאע"ש

באירוע חריג עליו [דווח](#) ביום שלישי [23.1], סופר כי "משטרת הכיבוש טוענת שחשפה תאים של דאע"ש בירושלים", עת הודיעה על מעצר של שני צעירים תושבי ראס אל-עמוד ב-11 בינואר. על פי המשטרה, שני הצעירים נתפסו עם חומרים כימיים שונים ועם דגלים ירוקים ושחורים, בכוונה להכין חומרי נפץ. "הידיעות הללו זכו לגאווה משטרתית וחגיגה תקשורתית, בעיקר מצד השר בן גביר, שמנסה לרשום ניצחונות מדומיינים בירושלים", נכתב, והוסבר כי האשמת הצעירים בשייכות לדאע"ש היא חלק מהדמוניזציה המפוברקת של תושבי ירושלים ו"הצדקה של הדיכוי שלהם".

הקשר בין רצועת עזה לירושלים

השיח אודות המלחמה ברצועת עזה ממשיך להתקיים ברשתות החברתיות, ולצד הדיווחים על הנעשה שם יש מי שדואג לקשור בין ירושלים לבין הרצועה. ביום שני [22.1] [עודכנו](#) הגולשים על מותה בהפצצה אווירית של הילדה ג'נאן אבו סנינה, בתו של האסיר המזרח ירושלמי שגורש לעזה, שועיב אבו סנינה. בהמשך הדיווח סופר על שועיב אבו סנינה עצמו, ועל הנסיבות שהובילו אותו לגירוש לעזה, והוזכר כי אסור היה לו לפגוש את שארית משפחתו בירושלים מאז.

בצל שגרת הדיווחים אודות המתרחש ברצועה, בקרב שופרות חמאס משקיעים מאמצים לקשור את גורלם של תושבי עזה עם גורלם של תושבי ירושלים, וכך לשמור על השיח אודות המלחמה על סדר היום.

התגייסות משפיענים פלסטינים לסוגיית תחנת הרכבת בסילוואן

ביום שני [22.1] הופץ ברשת סרטון ויראלי שהוכן על ידי משפיענים פלסטינים, העוסק בתוכנית של "עיריית הכיבוש לפנות עשרות תושבים מבתיהם בסילוואן לטובת הקמת תחנת רכבל". בנוסף, יוצרי הסרטון קושרים בין המקרה של תחנת הרכבל בסילוואן לבית פינוי המשפחות משיח' ג'ראח לפני כשנתיים, שהוביל בזמנו לאירועי 'שומר חומות'. בסרטון הוסבר כי המשפחות נאלצות לפנות את בתיהן תוך 60 יום, ונמסרו פרטים נוספים על כוונות העירייה ועל תוכנית בניית הרכבל.

חזרה איטית לשגרה במסגד אל-אקצא

- בשבועות האחרונים עושים שופרות חמאס מאמצים משמעותיים על מנת לשדר "עסקים כרגיל" במסגד אל-אקצא, במטרה למשוך לתפילות במסגד כמה שיותר מתפללים – הן מירושלים והן מערים ערביות וכפרים בתוך שטחי ישראל. "כתוצאה מההתלהבות והעקשנות שלנו, מספר המתפללים גדל משבוע לשבוע", [אמר](#) החוקר המזרח ירושלמי פח'רי אבו דיאב באחד מהסרטונים שהתפרסמו בנושא, "זו קריאה לכל מי שיכול להגיע למסגד ולבנות אותו מחדש – על מנת לסכל את תוכניות הכיבוש לרוקן את מסגד אל-אקצא ממוסלמים".
- על אף המספרים הגבוהים יחסית של מתפללים שביקשו להיכנס למסגד, עדיין [תואר](#) ברשתות הגבלות מצד כוחות הביטחון. "התעקשותם של המתפללים לבנות מחדש את אל-אקצא מכביסה את משטרת הכיבוש, שקובעת מי נכנס ומי לא על פי מצב הרוח", נכתב ביום שבת, וסופר כי אחד השוטרים מנע מאישה להיכנס למסגד "כעונש על כך שהיא איחרה לתפילה", וששוטר אחר אמר לצעירה מזרח ירושלמית: "נכנסו הרבה נשים לפניך – אז אתן לך להיכנס ביום אחר".

הגבלת מספר המשתתפים בלוויות באל-אקצא

מאז ה-7 באוקטובר ההגבלות במסגד אל-אקצא לא נוגעות רק לתפילות, אלא גם ללוויות שמתקיימות ברחבה שלו. "התושבים סובלים מההגבלות שמטיל הכיבוש על מוסלמים שרוצים להשתתף בלוויות", [סיפר](#) תושב העיר, "בהלוויות אין כמעט משתתפים, רק קשישים שלא מסוגלים לסחוב את ארון המת". בהמשך, הוא טען כי מכל הצעירים נמנע מלהשתתף בלוויות במסגד, וייחל ש"אללה ישפר את המצב".

טענות לתקיפת צעיר על ידי "מתנחלים" ברכבת הקלה

"קבוצות של מתנחלים תקפו את הנער הירושלמי, עבד א-רחמן נסאר א-סלאיימה, כשחזר ברכבת הקלה אל ביתו בשועפאט, לאחר שסיים את הלימודים בבית ספר בעיר העתיקה", דווח ביום שני [22.1]. בתגובות, כתב אחד הגולשים ש"בעקבות המצב הביטחוני עדיף לא להשתמש ברכבת אלא לקחת אוטובוס – יותר בטוח", ופנה לגולשים בבקשה ש"ישמרו על החיים שלהם".

הריסות בתים וטענות להשתלטות על אדמות

- ביום ראשון השבוע [21.1] "כוחות הכיבוש הגיעו לבית משפחת שוויכי באבו תור", על מנת להרוס חומה הניצבת סמוך לבית. "הרסו ואחר כך עצרו", [נכתב](#), וסופר על שלושה צעירים בני המשפחה שנעצרו לאחר שהתנגדו להריסה.
- ביום שלישי [24.1] [עדכנו](#) ברשתות כי "הכלים של הכיבוש, בליווי משטרת, פלשו שוב לאדמה של משפחת עליאן בבית צפאפא", ונטען כי "הפלישה אירעה יומיים בלבד לאחר פרסום צו משפטי האוסר על כוחות הכיבוש להיכנס לקרקע המאוימת בהפקעה לתקופה של 30 יום". בהמשך, סופר כי צוותי העירייה הגיעו לשטחם של בני משפחת עליאן ואמרו שיש להם היתרי עבודה, "והמשטרה שליוותה אותם איימו לעצור את כל מי שיתנגד". באותו יום [דווח](#) גם על סלילה של שני כבישים על שטח המשפחה, "שעתידים לשרת את המתנחלים של שכונת גבעת המטוס".
- ברשתות [פורסם](#) ביום שלישי [23.1] תיעוד של העבודות על החניון החדש "שבונים צוותי עיריית הכיבוש על אדמות פלסטיניות שהופקעו בשיח' ג'ראח". בנוסף, נכתב אודות החלטת בית המשפט הישראלי "להפיקע בנובמבר 2021 את האדמה, ששטחה עומד על 4,700 מ"ר", על אף שהיא נמצאת בבעלותם של משפחות מזרח ירושלמיות – עבידאת, עודה, ג'אדאללה ומנסור.
- הגולשים ברשתות עודכנו השבוע על "השתלטות של מתנחלים על מסגד נבי עכאשה", שנמצא ברחוב הנביאים במערב העיר, בטענה כי מדובר בקבר בנה של רחל – בנימין. "המתנחלים התחילו להתפלל במקום מאז ה-7 באוקטובר והם הפכו אותו לבית כנסת יהודי", נכתב, וצורף מסמך המגולל את ההיסטוריה של המסגד הישן.

שיבוש החיים בעקבות סגירתו המוקדמת של מחסום קלנדיה

- אף על פי ששעות הפעילות במעבר קלנדיה הורחבו, תושבי מזרח העיר, ובמיוחד תושבי כפר עקב, עדיין מתלוננים על פגיעה בחופש התנועה שלהם ושיבוש חיי היום-יום.
- "הכיבוש פתח באופן מצומצם את המעבר וסוגר אותו כל יום בשעה חמש בערב", **נכתב**, "מה שמקשה על הירושלמים ויוצר עומסי תנועה כבדים". על מנת להתמודד עם סגירתו המוקדמת של המחסום, "נאלצים הירושלמים, ובמיוחד מאות אלפי התושבים של מ"פ קלנדיה וכפר עקב, למצוא דרכים חלופיות וארוכות פי כמה – כמו מעבר חיזמא או אל-גי'ב", שגם שם הנהגים סובלים מעומסי תנועה רבים.
- בקבוצת הפייסבוק של כפר עקב **פורסם** ביום שבת [20.1] פוסט, בו פנה אחד הגולשים "לכל אדם שיש לו מידה של אחריות או זיקה לשכונה". הוא הסביר כי בשכונה יש לא מעט אנשים שסובלים מאי ספיקת כליות וזקוקים לטיפול דיאליזה יותר מפעם בשבוע, ותיאר את "הגהנום שעובר עליהם בדרך הלוך וחזור לבית החולים". "אזור כפר עקב הוא אזור עמוס מאוד, עם צפיפות אוכלוסין גדולה, ואנו כתושבים זקוקים מאוד לבית חולים שיהיו בו מומחים מכל תחומי הרפואה", הוא כתב, "אולי מדובר בבקשה רצינית אבל היא לא בלתי אפשרית, משום שאנחנו בני אדם ויש לנו צרכים". בתגובות, איחלו הגולשים למפרסם הפוסט הצלחה והביעו תמיכה בדבריו.

מצב התשתיות בכפר עקב

- בעניין דומה, **שאל** ביום חמישי [25.1] אחד מהגולשים בקבוצת הפייסבוק של כפר עקב את השאלה הבאה: "מה התועלת בוועד של כפר עקב ובמרכז הקהילתי לאור סגירת המחסומים והרחובות הלא סלולים, במיוחד אלו בכניסה לאזור אבו עישה ורחוב חי זגיר למרבה הצער העירייה לא שמה קצוץ על צפון העיר. עד מתי?!". בתגובות, הסבירו הגולשים כי וועד כפר עקב לא אחראי על השכונה, ושעל עיריית ירושלים לדאוג לתושביה, אך ציינו כי האחראים צריכים להפעיל לחץ על העירייה.
- בפוסט נוסף מאותו יום, **שאל** גולש "מי אחראי על ההפקרות ברחוב שנמצא בין ראפאת ואום אל-שראיט", ופרסם תמונה של בור בכביש ש"גדל כל יום בגלל המכוניות הרבות שעוברות שם". בתגובות, התווכחו הגולשים על מי מוטלת האחריות לתקן את הבור, ומחו על כך שבתור תושבים שמשלמים ארנונה הם אינם מקבלים את השירותים הבסיסיים מהעירייה.

מפרסומים בדף המינהל הקהילתי של כפר עקב דווקא ניכרת תמיכה רבה מצד התושבים, אך ברור שישנה תחושת תסכול לגבי הטיפול בנושאים שלא בהכרח נמצאים תחת אחריות המינהל.

המלצה לעבור לתכנית הלימודים הישראלית

בקבוצת פייסבוק של נשים תושבות ירושלים סיפרה אחת הגולשות על בתה, "שלא מסתדרת בבית הספר ולא מבינה את החומר", ושאלה לאן אפשר להעביר אותה "כדי לא לאבד אותה וכדי לעזור לה". אותה גולשת ציינה כי הבת לומדת על פי תוכנית הלימודים הפלסטינית. לצד הגולשות שהמליצו "לא ללחוץ על הילדה" ולקחת את הזמן בניסיון לפתור את הבעיות שלה, לא מעט גולשות המליצו לשואלת להעביר את בתה למסלול הבגרות, "שם היא יכולה גם לבחור ללמוד מה שהיא רוצה".

הגולשות שהציעו להעביר את הבת למסלול הבגרות לא זכו לתגובות ביקורתיות מצד יתר הגולשות. אדרבא, רבות מהן שאלו היכן יש בתי ספר טובים לבנות שמלמדים בשיטת הבגרות.

תגובות לפרסום מועד מרתון ירושלים

"יומיים לפני תחילת הרמדאן, עיריית הכיבוש מודיעה על מרתון ברחובות ירושלים המערבית והמזרחית ב-8 במרץ – בהשתתפות מאות אלפי מתנחלים", נכתב ברשת, וסופר כי "המרתון יתקיים השנה תחת אבטחה מתוגברת" וש"ראש העיר הקיצוני הודיע כי יפטור את חיילי הכיבוש ומשפחותיהם מדמי תשלום". כמו כן, נכתב על הבעייתיות של סגירת רחובות ראשיים בעיר במקביל לתפילות יום השישי.

מצוקתם של הסוחרים בעיר העתיקה

בסרטון שפורסם ביום חמישי שעבר [18.1], [תועדו](#) הסוחרים ובעלי העסקים בעיר העתיקה, שסיפרו על הירידה המשמעותית בתנועה המסחרית מאז ה-7 באוקטובר. "תסתכל על הרחובות, הכל מת וריק מאנשים", סיפר אחד, "העיר העתיקה סובלת במיוחד, אנחנו פותחים את החנויות שלנו רק כדי לשדר עמידה איתנה". בהמשך, אותו סוחר המשיך לדבר על חשיבותה של הפגנת הנוכחות בעיר העתיקה, וציין כי בעלי העסקים דיברו על החשיבות הזו עוד לפני ה-7 באוקטובר.